

درگذشت تاجگذار پدر و پسر پهلوی

۵ آذر ۱۳۹۳ ساعت ۱۷:۳۰

محمدعلی فروغی تاج بر سر رضاخان گذاشت و زمینه سلطنت پسرش را فراهم آورد اما رضاخان تنها دو ماه نخست وزیری اش را تحمل کرد و وزیر جنگش کرد تا حقوق و مزایای وزارت به فروغی بدهد و اختیار تام آن را بر اختیار بگیرد.

محمدعلی فروغی، سیاستمداری که در فراهم سازی زمینه های تعرض فرهنگی غرب در قرن جاری به ایران نقش اساسی را داشت. به وزارت خارجه ایران منصوب شد وی در حفظ و تحکیم شیرازه حکومت رضاخان و فرزندش، تکیه گاه اصلی محسوب می شد.

فروغی، ۱۲۵۴ ش. در تهران متولد شد. پدرش محمدحسین - ذکاءالملک - از ادیبان، شعرا و دانشمندان عصر ناصرالدین شاه قاجار بود. در بعضی منابع تاریخی خاندان فروغی اصالتاً یهودی دانسته شده که برای تجارت به اصفهان آمده اند.

فروغی در خلال تحصیلات خود زبان عربی و فرانسه و علوم ریاضی، فیزیک، شیمی و طبیعی را فراگرفت. وی در مدرسه دارالفنون به تحصیل در رشته پزشکی و داروسازی مشغول شد، اما پیش از پایان تحصیلات، این رشته را رها کرده و به تحصیل فلسفه و ادبیات و تکمیل زبان های فرانسه و انگلیسی اهتمام ورزید.

فروغی در حین تحصیل، تحت تأثیر میرزا ملکم خان که از پیشکسوتان ترویج فرهنگ غرب و فراماسونری در ایران بود، قرار گرفت و به تدریج خود به یکی از برجسته ترین متفکران غربگرا در ایران تبدیل شد.

فروغی که مترجم اسناد بنیادین فراماسونری از زبان فرانسه به فارسی بود، در ۳۲ سالگی از بنیانگذاران لژ بیداری در ایران بود او مشاغل دولتی خود را با مترجمی در وزارت «انطباعات» (وزارت ارشاد) آغاز کرد و سپس در سال های آخر حکومت مظفرالدین شاه مدرس مدرسه عالی علوم سیاسی و رئیس «دارالانشاء» شد. او در این سال ها کتاب های «ثروت ملل» و «تاریخ ملل مشرق زمین» را ترجمه کرد.

در ۱۲۸۶ ش. که محمد حسین - ذکاءالملک - درگذشت، لقب و شغل وی به فرزندش داده شده و فروغی به ریاست مدرسه عالی علوم سیاسی رسید.

پس از صدور فرمان مشروطیت و تشکیل مجلس شورای ملی، به دعوت صنیع الدوله - اولین رئیس مجلس - تصدی دبیرخانه مجلس را بر عهده گرفت و تشکیلاتی مطابق با مجالس اروپایی پی‌ریزی کرد.

محمدعلی فروغی در انتخابات دور دوم مجلس شورای ملی که پس از خلع محمدعلی شاه قاجار از سلطنت انجام شد از تهران وکیل شد و در همان دوره پس از «مستشارالدوله صادق» به ریاست مجلس نیز برگزیده شد.

*معلم احمد شاه فراموسون بود

او در همین ایام در طول هفته چند ساعت به «احمدشاه» که هنوز به سن بلوغ نرسیده بود، درس می‌داد.

فروغی در دوره سوم نیز وکیل شد اما چند ماهی بیشتر در مجلس نماند و در ۱۲۹۰ ش. در کابینه صمصام السلطنه بختیاری، وزارت مالیه، در کابینه مشیرالدوله وزیر عدلیه، در کابینه مستوفی وزیر خارجه، در کابینه مجدد مشیرالدوله وزیر مالیه بود و سپس به ریاست دیوان عالی کشور منصوب شد.

او با همین سمت از طرف آخرین دولت قاجار به عنوان رئیس هیأت نمایندگی ایران راهی کنفرانس صلح ورسای در پاریس شد. فروغی پس از دو سال اقامت در اروپا به ایران بازگشت و در کابینه مستوفی الممالک وزیر خارجه، در کابینه مشیرالدوله وزیر مالیه و در کابینه‌های رضاخان پهلوی نیز دوبار وزیر خارجه و وزیر مالیه شد.

پس از انقراض سلسله قاجار، مدتی کفالت نخست‌وزیری را عهده‌دار شد و در مجلس تاجگذاری رضاخان گرداننده اصلی مراسم بود.

*فروغی نخستین رئیس وزاری رضاخان بود

پس از تاجگذاری نیز از سوی رضاخان به عنوان اولین رئیس الوزرای خاندان پهلوی درپست خود ابقاء شد. وی اولین رئیس الوزرای رضاخان بود که «شنل آبی» سلطنت را در مراسم تاجگذاری بر دوش او انداخت و «ایدئولوژی شاهنشاهی» را در نطق خود در آن مراسم تبیین کرد.

فروغی در کابینه مستوفی الممالک - ۱۳۰۵ ش. - وزیر جنگ شد. سپس به سفارت کبرای ایران در ترکیه منصوب شد. فروغی در همین سمت بود که سفر ۴۰روزه رضاخان به ترکیه و آشنایی او با «کمال آتاتورک» را ترتیب داد. وی در کابینه مخبرالسلطنه - ۱۳۰۶ ش. - ابتدا وزیر اقتصاد و سپس وزیر خارجه شد و در شهریور ۱۳۱۲ مجدداً رئیس الوزرا شد.

*فروغی نخستین رئیس وزاری محمدرضا پهلوی بود

در آذر ۱۳۱۴ متعاقب قیام مسجد گوهرشاد، فروغی از رئیس الوزرای برکنار شد، اما پس از اشغال ایران توسط متفقین و در آستانه تبعید رضاخان و به قدرت رسیدن پسرش محمدرضا، به دربار احضار شد و به دلیل روابط دوستانه‌ای که با انگلیسی‌ها داشت به رئیس الوزرای انتخاب شد. در این دوره که تا ۱۱ اسفند ۱۳۲۰ ادامه یافت وظیفه فروغی انتقال سلطنت از رضاخان به پسرش بود که آن را با موفقیت انجام داد.

دردوران محمدرضا مدتی وزیر دربار بود و در پنجم آذر ۱۳۲۱ پیش از آن که به عنوان سفیرکبیر ایران عازم امریکا شود، در ۶۷ سالگی درگذشت.

فروغی در مجموع سه بار رییس دیوان عالی کشور، سه نوبت نخست وزیر، سه نوبت وزیر جنگ، سه دوره وزیر مالیه، سه دوره وزیر خارجه و یک بار وزیر عدلیه شد.

*فروغی مغز متفکر پهلوی اول و دوم بود

فروغی، مغز متفکر پهلوی اول و دوم، طی سالهای فعالیت سیاسی خود تلاش همه جانبه‌ای برای زدودن اسلام و فرهنگ غنی آن و جایگزین ساختن فرهنگ تحمیلی غرب انجام داد.

منبع:فارس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/28797/پهلوی-پسر-پدر-تاجگذار-درگذشت/28797>